

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MAŁGORZATA MOTYLOW

KGP.410.001.08.2022

Pan Jacek Semaniak
Prezes
Głównego Urzędu Miar

ul. Elektoralna 2
00-139 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 64 – Główny Urząd Miar

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94
kgp@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Główny Urząd Miar ¹ , ul. Elektoralna 2, 00-139 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Semaniak, Prezes Urzędu, od dnia 9 listopada 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
Kontroler	Iwona Brzostek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/5/2022 z dnia 12 stycznia 2022 r. (akta kontroli str. 1-2, 172)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 64 – GUM.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Podstawę sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów stanowiły ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 64 – GUM w trakcie roku budżetowego, w tym zmian wynikających z przyznanym rezerw celowych,– kontrola prawidłowości dokonanych blokad,– kontrola przestrzegania ustalonych dla części 64 – GUM limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,– kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,– analiza wybranej próby wydatków dysponenta trzeciego stopnia,

¹ Dalej: GUM lub Urząd.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 305, dalej: *ufp*.

- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- analiza stanu zobowiązań,
- kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 64 – GUM.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 64 – GUM.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Poniesione wydatki dokonywane były prawidłowo i służyły realizacji przez GUM zadań statutowych w ramach przewidzianych funkcji państwa. Urząd zapewnił dostępność usług metrologicznych oraz badania wyrobów z metali szlachetnych. Uzyskane z tego tytułu dochody były wyższe niż prognozowane. W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych w żadnym z obszarów wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli nie wykryto nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania GUM za 2021 r. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań. Zostały one sporządzone terminowo i stosownie do przepisów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Dochody budżetowe zrealizowane w 2021 r. w części 64 – GUM wyniosły 78 151,9 tys. zł i były wyższe o 21,5% (o 13 838,9 tys. zł) od zaplanowanych w ustawie budżetowej⁷ w kwocie 64 313,0 tys. zł. Plan dochodów nie został

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2020 r. poz.1564, ze zm.). Rozporządzenia Ministra Finansów: z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. poz. 2396) oraz z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1731).

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Ustawa budżetowa na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz.U. poz. 190, ze zm.).

zmieniony na podstawie ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021⁸. Zrealizowane w 2021 r. dochody stanowiły 117,8% dochodów uzyskanych w 2020 r. (66 320,1 tys. zł).

Dochody zostały zrealizowane w dwóch rozdziałach: 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*⁹ w kwocie 6 827,7 tys. zł (8,7%) i 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*¹⁰ w kwocie 71 324,2 tys. zł (91,3%).

Wyższe od zaplanowanego wykonanie dochodów w 2021 r. wynikało głównie z uzyskania wyższych dochodów z tytułu legalizacji urządzeń. Planowana wartość w § 0690 – Wpływy z różnych opłat w rozdziale 75007 została przekroczona o 29,9%. Dochody w tym paragrafie były wyższe od planowanych o 13 516,3 tys. zł, co stanowiło 97,7% kwoty przekroczenia planu dochodów w części 64 – GUM. Na dochody uzyskiwane w ramach tego paragrafu składały się przede wszystkim opłaty pozyskiwane przez Okręgowe Urzędy Miar zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach¹¹, tj. głównie opłaty pobierane za legalizację wag, odmierzaczy paliw i gazu, ciepłomierzy, liczników energii elektrycznej, zbiorników pomiarowych, taksometrów i wodomierzy. W 2021 r. wzrosła liczba zgłoszeń w punktach legalizacyjnych w związku ze znoszeniem obostrzeń nałożonych w związku z pandemią COVID-19. Na wzrost dochodów wpłynęło również skrócenie terminu zgłoszenia przyrządów pomiarowych po raz pierwszy do legalizacji ponownej po dokonaniu oceny zgodności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych¹². Dodatkowo na dochody uzyskiwane w ramach § 0690 składały się opłaty pobierane przez Okręgowe Urzędy Probiercze za przeprowadzanie badań i umieszczanie oznaczeń na wyrobach z metali szlachetnych oraz wyrobów zawierających metale szlachetne zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze¹³. Dochody osiągnięte w § 0690 stanowiły 82,3% zrealizowanych dochodów w rozdziale 75007.

Przekroczenie planu dochodów w 2021 r. wynikało także z wyższych wpływów w Centrali GUM w § 0610 – Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów. W związku z pandemią, w 2020 r. kilkakrotnie zawieszano czasowo egzaminy kwalifikacyjne. Skutkiem tego, część egzaminów zostało przeniesionych na 2021 r., a zatem zwiększył się wpływ dochodów z tytułu opłat za egzamin oraz wydanie certyfikatu.

Należności w części 64 – GUM na koniec 2021 r. wyniosły 8 973,6 tys. zł, z tego w Centrali GUM 1 996,6 tys. zł, a w Okręgowych Urzędach Miar i Okręgowych Urzędach Probierczych 6 977,0 tys. zł. Należności w części 64 – GUM w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. były niższe o 996,3 tys. zł, tj. o 10,0%.

Zaległości w spłacie należności wyniosły ogółem 5 760,3 tys. zł, z tego w Centrali GUM 1 394,9 tys. zł, a w Okręgowych Urzędach Miar i Okręgowych Urzędach Probierczych 4 365,4 tys. zł. Kwota zaległości w Centrali GUM w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. była niższa o 94,3 tys. zł (tj. 6,3%). Najwyższy przyrost zaległości w porównaniu do 2020 r. dotyczył naliczonych przez GUM kar z tytułu

⁸ Dz.U. poz. 1900.

⁹ Dalej także: Centrala GUM.

¹⁰ Dalej także: Okręgowe Urzędy Miar i Okręgowe Urzędy Probiercze.

¹¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 2068.

¹² Dz.U. poz. 759.

¹³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1365.

nieterminowej realizacji umów (wzrost o 444,7 tys. zł¹⁴). Kwota zaległości wynikała głównie z tzw. zatorów płatniczych u kontrahentów spowodowanych ogólną sytuacją w kraju związaną z COVID-19, a co za tym idzie mniejszą ściągalsnością należności przez GUM. Natomiast kwota zaległości w rozdziale 75007 w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. była niższa o 995,9 tys. zł. Najwyższa kwota zmniejszenia zaległości w porównaniu do roku ubiegłego wystąpiła w ramach § 0690 w wysokości 858,5 tys. zł¹⁵, tj. pozycja dotycząca opłat naliczonych przez Okręgowe Urzędy Miar z tytułu legalizacji, w tym 800,8 tys. zł dotycząca Okręgowego Urzędu Miar w Bydgoszczy. Powyższe zmniejszenie wynikało głównie z umorzenia przez Urząd Skarbowy w Toruniu tytułów przedawnionych wraz z naliczonymi odsetkami.

(akta kontroli str. 535-536, 797-807)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

2.1 Wydatki budżetu państwa

Zgodnie z ustawą budżetową po zmianach, limit wydatków w części 64 – GUM w 2021 r. wynosił 185 555,0 tys. zł, a plan finansowy po zmianach został ustalony na 189 396,1 tys. zł. Wydatki w tej części budżetu państwa zrealizowano w kwocie 188 394,5 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 16 279,2 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu finansowego po zmianach. W porównaniu do 2020 r. (167 049,7 tys. zł, w tym niewygasające 3 172,3 tys. zł) nastąpił wzrost wydatków zrealizowanych o 21 344,8 tys. zł, tj. o 12,8%.

Wykonanie wydatków w dziale 750 *Administracja publiczna* wyniosło 188 389,5 tys. zł, w tym niewygasające 16 279,2 tys. zł. W rozdziale 75001 zrealizowano 33,4% wydatków (62 922,1 tys. zł, w tym niewygasające 9 491,6 tys. zł), natomiast w rozdziale 75007, obejmującym Okręgowe Urzędy Miar i Okręgowe Urzędy Probiercze – 66,6% wydatków (125 467,4 tys. zł, w tym niewygasające 6 787,6 tys. zł). Na realizację zadań w dziale 752 *Obrona narodowa*, rozdział 75212 *Pozostałe wydatki obronne* wydano 5,0 tys. zł.

Dominującą pozycję w strukturze wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowiły wydatki na wynagrodzenia¹⁶ (82,1%), zrealizowane w wysokości 134 243,5 tys. zł, w tym niewygasające 456,2 tys. zł. Były one wyższe o 6,3% od wykonania w roku poprzednim i nie przekroczyły założonego limitu.

(akta kontroli str. 200, 446-450, 537-541)

Przeciętne zatrudnienie w GUM w 2021 r. wyniosło 1 492 osoby i było wyższe o 19 osób (o 1,3%) w porównaniu do roku poprzedniego. Wydatki na wynagrodzenia osobowe wzrosły o 6,6% w porównaniu do roku 2020 r., z kwoty 108 282,6 tys. zł do kwoty 115 435,4 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 6447 zł, co oznacza wzrost o 321 zł w porównaniu do 2020 r. Plan finansowy GUM został zwiększony z rezerw celowych łącznie o 690,8 tys. zł, w tym o 605,4 tys. zł (poz. 44) z przeznaczeniem na pokrycie kosztów wynagrodzeń nowych etatów w nowo utworzonym Departamencie Innowacji i Rozwoju w GUM oraz o 85,5 tys. zł (poz. 8) z przeznaczeniem na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Po

¹⁴ Zaległości § 0950 w 2020 r. wyniosły 22,5 tys. zł, a w 2021 r. wyniosły 467,2 tys. zł.

¹⁵ Zaległości § 0690 w 2020 r. wyniosły 4 172,0 tys. zł, a w 2021 r. wyniosły 3 313,5 tys. zł.

¹⁶ Wydatki osobowe i bezosobowe, ujęte w grupach paragrafów 401-402, 404, 417.

dokonanych korektach kwota przyznanych środków z rezerw wyniosła 402,6 tys. zł, które wykorzystano w wysokości 399,5 tys. zł, tj. w 99,2%.

(akta kontroli str. 177-186, 231-235, 279-295, 301-305, 361-367, 552, 953-959)

Zrealizowane wydatki majątkowe (24 427,8 tys. zł, w tym niewygasające 15 384,3 tys. zł) stanowiły 97,4% planu finansowego po zmianach (25 072,6 tys. zł). Wydatki zrealizowane w rozdziale 75001 stanowiły 60,5% tej kwoty (14 766,7 tys. zł, w tym niewygasające 9 052,9 tys. zł), a w rozdziale 75007 – 39,5% (9 661,1 tys. zł, w tym niewygasające 6 331,4 tys. zł). Wydatki na 86¹⁷ zadań, których nie udało się zrealizować ze względu na sytuację pandemiczną w 2021 r. w kwocie 15 384,3 tys. zł, zostały przeniesione jako wydatki niewygasające do realizacji w następnym roku. Największe kwotowo niezrealizowane wydatki miały zostać poniesione m.in. na zakup aparatury metrologicznej, w tym wyposażenie laboratoriów badawczych, a także na wykonanie projektu sieci zasilania elektrycznego w GUM.

Wykonanie wydatków majątkowych w 2021 r. (łącznie z niewygasającymi) było wyższe o 11 665,5 tys. zł (o 91,4%) niż w roku poprzednim¹⁸. W ramach tych środków zrealizowano zakup m.in. wyposażenia laboratoriów oraz wykonanie modernizacji pomieszczeń w Wydziale Zamiejscowym w Elblągu Okręgowego Urzędu Miar w Gdańsku. Zakupy zostały zakwalifikowane do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej i były zgodne z planem wydatków.

(akta kontroli str. 436-518, 537-541, 1166-1169, 1184-1199)

Podstawowym celem działalności GUM było *zapewnienie zdolności pomiarowej na rzecz bezpieczeństwa gospodarczego i technicznego państwa oraz ochrony środowiska, zdrowia i jakości życia obywateli w Rzeczypospolitej Polskiej*. W tym zakresie Urząd realizował podzadanie – Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących. W 2021 r. GUM wykonał 1 679,1 tys. usług metrologicznych, zbadał 4 189,7 tys. wyrobów z metali szlachetnych i wydał 19 decyzji w sprawie certyfikacji kas rejestrujących. Wartość miernika realizacji celu budżetu zadaniowego dla tego podzadania osiągnęła 97,9% planowanego poziomu. Na jego niższe wykonanie w stosunku do planu miała wpływ przede wszystkim niższa liczba zbadanych wyrobów z metali szlachetnych, co miało związek z utrzymującym się stanem pandemii w kraju i związanymi z nią obostrzeniami. W I półroczu 2021 r. występowały istotne ograniczenia działalności branży jubilerskiej. Ze względu na panującą epidemię nastąpiła zmiana koniunktury na rynku wyrobów z metali szlachetnych, m.in. w związku z czasowym zmniejszeniem zarobków obniżył się popyt na wyroby z metali szlachetnych. Od dnia 2 maja 2021 r. do dnia 29 września 2021 r. nie było możliwości certyfikacji dwóch z trzech rodzajów kas rejestrujących, w tym kas z funkcją przekazu danych (tzw. kas online) z uwagi na brak aktów wykonawczych¹⁹. GUM w terminach wynikających z korespondencji

¹⁷ W ramach rozdziału 75001, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego, 37 zadań, w tym jedno, które faktycznie zostało wykonane w 2021 r. (płatność w dniu 20 grudnia 2021 r.) w kwocie 151,0 tys. zł. W rozdziale 75007 – 49 zadań, z tego 8 zadań o podobnym zakresie.

¹⁸ Wydatki majątkowe poniesione do końca 2021 r. wyniosły 9 043,5 tys. zł i stanowiły 88,4% takich wydatków w 2020 r.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 12 września 2021 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące z elektronicznym zapisem kopii (Dz.U. poz. 1753) i rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 12 września 2021 r. w sprawie wymagań technicznych dla kas rejestrujących (Dz.U. poz. 1759). Rozporządzenia do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 685, ze zm.). Poprzednio obowiązujące rozporządzenia w tym zakresie utraciły moc po 24 miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 15 marca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach (Dz.U. poz. 675, wejście w życie z dniem 1 maja 2019 r.), zgodnie z jej przepisem art. 10 ust. 1.

z Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii opiniował i uzgadniał treści przedmiotowych aktów wykonawczych.

(akta kontroli str. 554-557, 964-966, 1065-1066, 1251-1252, 1257-1269)

W wykazie wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego zostały uwzględnione środki w łącznej kwocie 16 279,2 tys. zł²⁰. Środki te pierwotnie były zaplanowane na wykonanie 92 zadań²¹ i na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego²² zostały przesunięte do realizacji w 2022 r. Główną przyczyną niezrealizowania tych wydatków było wydłużenie terminów zamówionych dostaw u producentów i dystrybutorów, przedłużającymi się postępowaniami przetargowymi i aneksowaniem umów z tego tytułu w związku z przesunięciem terminów realizacji zamówień, spowodowane pandemią COVID-19. Dyrektor Generalny Urzędu wyjaśnił²³, że na etapie opracowywania materiałów do ustawy budżetowej na rok 2022, GUM nie dysponował informacją o braku możliwości realizacji powyższych wydatków w 2021 r. Na etapie rozpoczęcia prac do ustawy budżetowej na rok 2022 (lipiec 2021 r.) realizacja zadań zaplanowanych na 2021 r. wydawała się możliwa do zakończenia przed upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 479-518, 541, 537-540, 1184-1199)

W 2021 r. plan finansowy GUM został zwiększony ze środków rezerw celowych o kwotę 31 651,2 tys. zł²⁴ na podstawie 26 decyzji Ministra Finansów, z tego 11 w ramach budżetu państwa i 15 w ramach budżetu środków europejskich i jednocześnie nie był zwiększany ze środków rezerwy ogólnej.

W związku z niepełnym wykorzystaniem środków z rezerw celowych, GUM każdorazowo występował do Ministra Finansów z wnioskami o korekty decyzji przyznających ww. środki. Po dokonanych korektach kwota przyznanych środków z rezerw wyniosła 26 836,1 tys. zł, w tym niewygasające 2 441,7 tys. zł, które wykorzystano w wysokości 26 744,3 tys. zł²⁵, tj. w 99,7%. Otrzymane środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Główną przyczyną niepełnego wykorzystania środków z rezerw w ramach budżetu państwa były trudności w rekrutacji i zatrudnieniu oraz rotacja pracowników i rezygnacja z przyznania dodatku zadaniowego. W projektach Europejskiego Programu na Rzecz Innowacji i Badań w Metrologii (European Metrology Programme for Innovation and Research – EMPIR) niepełne wykorzystanie środków (2 tys. zł) wynikało z niższych kosztów wysyłki i transportu niż pierwotnie szacowano oraz oszczędności w podróżach służbowych.

Na podstawie objętych szczegółowym badaniem dwóch decyzji wprowadzających zmiany do budżetu państwa²⁶ dobranych w sposób celowy stwierdzono, iż środki

²⁰ W 2020 r. w wykazie wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego zostały uwzględnione środki w łącznej kwocie 3 172,3 tys. zł.

²¹ Poza 86 niezrealizowanymi w 2021 r. zadaniami z grupy wydatków majątkowych w kwocie 15 384,3 tys. zł, uwzględniono 6 zadań z grupy wydatków bieżących jednostki, tj. prenumeraty czasopisma, remontu części pomieszczeń GUM i wydatków w zakresie dodatkowego funduszu motywacyjnego w kwocie 894,9 tys. zł.

²² Dz.U. poz. 2407.

²³ Pismo Dyrektora Generalnego Urzędu z dnia 8 marca 2022 r.

²⁴ W tym z rezerwy celowej budżetu państwa w poz. 8 w łącznej kwocie 312,3 tys. zł i z rezerwy w poz. 44 w łącznej kwocie 4 159,4 tys. zł oraz z rezerwy celowej w budżecie środków europejskich w poz. 98 w łącznej kwocie 26 327,9 tys. zł i w poz. 99 w łącznej kwocie 851,6 tys. zł.

²⁵ W tym z decyzji ws. blokowania środków 77,3 tys. zł oraz z niepełnego wykonania wydatków ze środków z rezerw 14,5 tys. zł.

²⁶ Decyzja z dnia 25 maja 2021 r. (znak: MF/FG4.4143.3.53.2021.MF.1417) z przeznaczeniem na pokrycie kosztów wynagrodzeń nowych etatów w nowo utworzonym departamencie GUM, Decyzja z dnia 5 listopada

z rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a wnioski o ich udzielenie były celowe i wynikały z faktycznych potrzeb.

(akta kontroli str. 207-379, 544-545, 955, 1251-1256)

W GUM w 2021 r. na podstawie 22 decyzji dokonano blokady środków na wydatki na łączną kwotę 759,2 tys. zł. Dziewiętnaście blokad na kwotę 645,9 tys. zł dotyczyło wydatków budżetu państwa, a pozostałe trzy blokady na kwotę 113,3 tys. zł dotyczyły budżetu środków europejskich.

Decyzje o blokadzie środków w budżecie państwa na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 *ufp* podejmowane były głównie w związku z przedłużającym się, w stosunku do zaplanowanego, procesem zatrudniania pracowników do nowo utworzonego departamentu GUM oraz rezygnacją z pracy pracownika wcześniej zatrudnionego na 0,5 etatu – finansowanego z przedmiotowych środków w 50%. Do dyspozycji Ministra Finansów postawiono również m.in. środki przeznaczone na nagrody specjalne za wykonanie zadań i uzyskane rezultaty dla pracowników GUM uczestniczących w projektach EMPIR. W związku ze stanem epidemii wywołanym COVID-19 i wpływem wprowadzonych licznych ograniczeń, czas trwania wybranych projektów został wydłużony. Ponieważ w związku z powyższym zmniejszyła się intensywność prac w projektach, a nagrody wypłacane były za faktycznie przepracowane godziny, natomiast koszty ogólne pokrywane do wysokości 5% poniesionych wydatków bezpośrednich, zmniejszyło się także zapotrzebowanie na środki finansowe.

(akta kontroli str. 207-431, 957-959, 1179-1181, 1172-1181, 1251-1256)

Na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁷ i art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw²⁸ oraz polecenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2021 r.²⁹, Minister Finansów utworzył nową rezerwę celową poz. 73 pn. Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Decyzją z dnia 29 grudnia 2021 r.³⁰ przeniósł do tej rezerwy z części 64 kwotę w łącznej wysokości 594,2 tys. zł z wydatków zablokowanych uprzednio przez Prezesa GUM na podstawie art. 177 ust. 1 *ufp*. Zmniejszenie planu finansowego GUM nie miało negatywnego wpływu na realizację zadań statutowych GUM, gdyż dotyczyło środków wcześniej zablokowanych przez Prezesa GUM. Powyższe środki pierwotnie przeznaczone były w przeważającej części na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, w tym w ramach projektów w programie EMPIR i wydatki inwestycyjne.

Na koniec 2021 r. zobowiązania w części 64 – GUM budżetu państwa wyniosły 10 870,9 tys. zł i były o 11,7% wyższe niż na koniec 2020 r. Główną pozycję (86,1%) stanowiły zobowiązania w kwocie 9 361,9 tys. zł z tytułu naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2021 rok wraz z pochodnymi, dla których termin

2021 r. (znak: MF/IP6.4143.3.596.2021.MF.POPC.4587) z przeznaczeniem na realizację projektu E-CzasPL – system niezawodnej i wiarygodnej dystrybucji czasu urzędowego na obszarze RP w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

²⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.

²⁸ Dz. U. poz. 568 ze zm.

²⁹ Znak: BBF.WOF.331.2.11.2021AS(2).

³⁰ Znak: MF/BP4.4143.16.4.2021.RC.

płatności przypadał na I kwartał 2022 r. W 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 195-199, 207-224, 532-533, 955)

Z wydatków zrealizowanych w Centrali GUM (tj. w rozdziale 75001) w wysokości 53 430,5 tys. zł, szczegółowym badaniem objęto wydatki ujęte w 41 zapisach księgowych na łączną kwotę 6 441,9 tys. zł, co stanowiło 12,1% wydatków w tym rozdziale oraz 3,7% wydatków ogółem. Doboru próby wydatków dokonano metodą monetarną MUS na podstawie dziennika księgowych za okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.³¹ Badaniem objęto 11 wydatków majątkowych na łączną kwotę 4 267,1 tys. zł oraz 30 pozapłacowych wydatków bieżących na kwotę 2 174,8 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, realizując cele jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2021 r. GUM nie udzielał dotacji.

Badaniem objęto również wydatki w wysokości 38,4 tys. zł z tytułu trzech umów zleceń podpisanych z pracownikami urzędu oraz jednej umowy podpisanej z osobą niebędącą pracownikiem urzędu. Umowy z pracownikami dotyczyły przeprowadzania egzaminów ze sprawdzania i przeglądu tachografów oraz wykonywania czynności zastępstwa procesowego. Umowy zostały zawarte na realizację prac niewchodzących w zakres obowiązków służbowych pracowników Urzędu wynikających z ich umów o pracę. Wydatki te nie przekroczyły wielkości założonej dla wydatków na wynagrodzenia bezosobowe.

(akta kontroli str. 173-175, 584-614, CD1 pliki 001-009, 158)

W wyniku przeprowadzonej analizy wydatków w ramach prowadzonych w 2021 r. postępowań o udzielenie zamówień publicznych w sposób celowy do szczegółowego badania wybrane zostały dwa zamówienia:

1. Zakup i instalacja iradiatora HDR z dwoma źródłami promieniowania gamma (Co60 i Ir192), za kwotę 1 198,7 tys. zł,
2. Zakup oprogramowania informatycznego do wirtualizacji fizycznych serwerów, za kwotę 151,0 tys. zł.

Umowa na realizację pierwszego zamówienia została podpisana w dniu 30 lipca 2021 r. i skutkowała wydatkami dokonanyymi w 2021 r. na realizację I etapu przedmiotowego zamówienia w wysokości 987,9 tys. zł³². Dla drugiego zamówienia umowę podpisano w dniu 8 grudnia 2021 r., co skutkowało wydatkami w 2021 r. w kwocie 151,0 tys. zł³³.

W powyższych postępowaniach nie naruszono przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁴, a dla postępowania na zamówienie poniżej kwot określonych art. 2 pkt 1 *PZP* nie stwierdzono naruszenia przepisów wewnętrznych GUM³⁵. Wydatki poniesione z tytułu realizacji zbadanych

³¹ Zapisy dowodów księgowych stanowiących populację wydatków z konta 130, z których losowana była próba odpowiadały pozapłacowym wydatkom jednostki oraz nie zawierały wydatków poniżej kwoty 1,0 tys. zł.

³² Wydatek objęty badaniem w ramach wylosowanych z populacji wydatków z konta 130 w wysokości 987,9 tys. zł. Wydatki dotyczące realizacji etapu II (kwota 210,8 tys. zł) zostały przeniesione do wydatków niewygasających w 2021 r.

³³ Wydatek objęty badaniem w ramach wylosowanych z populacji wydatków z konta 130 w wysokości 145 tys. zł.

³⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: *PZP*.

³⁵ Sposób realizacji zamówień o wartościach poniżej kwot określonych art. 2 pkt 1 *PZP* określał Regulamin udzielania zamówień publicznych wprowadzony zarządzeniem nr 5 Dyrektora Generalnego Głównego Urzędu Miar z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych przez Główny Urząd Miar, które zastąpiło zarządzenie nr 15 Dyrektora Generalnego Głównego Urzędu Miar z dnia 14 sierpnia 2020 r. w sprawie regulaminów dotyczących udzielania zamówień publicznych.

szczegółowo zamówień były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

GUM prawidłowo wywiązywał się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień w 2021 r. oraz obowiązku przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych do dnia 1 marca 2022 r. rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2021 r.

Przyjęty system kontroli zarządczej, w tym bieżące monitorowanie poziomu oraz prawidłowości ponoszenia wydatków, wprowadzania zmian do planu wydatków oraz monitorowanie realizacji planu zadań inwestycyjnych zapewniało w sposób racjonalny prawidłowość ponoszenia wydatków.

(akta kontroli str. 18-171, 617-642, 648-652, 830-950, 1200, CD2 pliki 001-002)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane przez Główny Urząd Miar w 2021 r. wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 28 810,5 tys. zł i stanowiły 86,5% planu finansowego po zmianach (33 310,3 tys. zł). Wydatki te były wyższe od wykonania w 2020 r. o 24 181,7 tys. zł, tj. o 83,9%.

Ustalony w ustawie budżetowej plan wydatków w kwocie 10 641,0 tys. zł, w trakcie 2021 r. został zwiększony ze środków rezerw celowych o kwotę 27 179,5 tys. zł na podstawie 15 decyzji w ramach budżetu środków europejskich. Po dokonanych korektach kwota przyznanych środków z rezerw wyniosła 22 669,3 tys. zł, które wykorzystano w wysokości 22 582,1 tys. zł³⁶ (99,6%).

Główną przyczyną niepełnego wykorzystania środków z rezerw w ramach budżetu środków europejskich były m.in. opóźnienia w realizacji robót budowlanych finansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 i oszczędności wynikające z nieobecności pracowników, rezygnacji z zatrudnienia lub dołączenia pracowników do projektu w trakcie miesiąca. Ponadto niepełne wykorzystanie środków wynikało m.in. z rezygnacji z przyznania dodatku zadaniowego.

Szczegółowe badanie dwóch decyzji wprowadzających zmiany do budżetu środków europejskich³⁷ dobranych w sposób celowy wykazało, iż środki z rezerw zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a wnioski o ich udzielenie były celowe i wynikały z faktycznych potrzeb.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, GUM realizował projekt Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap I. Plan finansowy po zmianach dla wyżej wymienionego Programu Operacyjnego, na podstawie decyzji o uruchomieniu środków z rezerw celowych wyniósł 22 852,1 tys. zł. Zrealizowane wydatki w kwocie 22 738,7 tys. zł stanowiły 99,5% planu finansowego po zmianach. Środki niewykorzystane w kwocie 113,3 tys. zł zostały zablokowane.

³⁶ W tym z decyzji ws. blokowania środków 75,8 tys. zł oraz z niepełnego wykonania wydatków ze środków z rezerw 11,4 tys. zł.

³⁷ Decyzja z dnia 14 kwietnia 2021 r. (znak: IP6.972.74.2021.AYM) z przeznaczeniem na realizację projektu Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap I w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, Decyzja z dnia 12 listopada 2021 r. (znak: IP6.972.251.2021.VMN) na realizację projektu E-CzasPL – system niezawodnej i wiarygodnej dystrybucji czasu urzędowego na obszarze RP w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

W ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 poniesiono wydatki na realizację trzech niżej wymienionych projektów:

- System Wsparcia Informatycznego Usług Terenowej Administracji Miar (Świteż),
- E-CzasPL – system niezawodnej i wiarygodnej dystrybucji czasu urzędowego na obszarze RP,
- TRANS-TACHO – system informatyczny służący stworzeniu środowiska cyfrowego dla realizacji usług publicznych i zadań Głównego Urzędu Miar w sprawach tachografów.

Plan finansowy po zmianach dla projektów finansowanych z wyżej wymienionego Programu Operacyjnego, na podstawie decyzji o uruchomieniu środków z rezerw celowych wyniósł 10 458,2 tys. zł. Zrealizowane wydatki w kwocie 6 071,8 tys. zł stanowiły 58,1% planu finansowego po zmianach. Realizacja wydatkowania na poziomie niższym niż założono wynikała głównie z niższego wydatkowania środków w ramach projektu Świteż. W związku z opóźnieniami powstałymi na skutek pandemii Covid-19 wydłużony został termin realizacji projektu z dnia 29 października 2021 r. do dnia 31 marca 2022 r. Tym samym, płatności z tytułu zaciągniętych zobowiązań w ramach zawartych umów uległy przesunięciu z 2021 r. na 2022 r. Z uwagi na fakt, że w ustawie budżetowej na rok 2022 nie przyznano na ten projekt środków w cz. 64 konieczne było pozyskanie środków z rezerwy celowej budżetu państwa i budżetu środków europejskich w styczniu 2022 r.

(akta kontroli str. 207-379, 444-445, 544-545, 955-957, 1064-1181, 1251-1256)

W 2021 r. w GUM na podstawie 3 decyzji dokonano blokady na kwotę 113,3 tys. zł w zakresie budżetu środków europejskich. Decyzje o blokadzie środków na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 *ufp* podejmowane były w ramach projektu Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap I m.in. w związku z różnicą zakresu robót faktycznie wykonanych przez Generalnego Wykonawcę i kwalifikujących się do odbioru przez Zamawiającego zgodnie z postanowieniami umowy o roboty budowlane w stosunku do planowanego zakresu robót na 2021 r. Ponadto blokada środków wynikała z oszczędności wygenerowanych w ramach wypłaty wynagrodzeń w 2021 r. W wyniku rotacji zatrudnienia, tj. odejścia z pracy części pracowników, przy braku równoczesnego pozyskania nowych lub pozyskania w późniejszym niż zakładano czasie, powstały oszczędności z tytułu proporcjonalnego pomniejszenia wynagrodzeń. Dodatkowo powstały oszczędności w związku z faktycznym wykonaniem wypłaty dodatków zadaniowych w ramach Zespołów Zadaniowych, uzależnionym od bieżących potrzeb wynikających z zaplanowanych do realizacji zadań oraz rezygnacją z dodatków zadaniowych dla członków Komitetu Sterującego.

(akta kontroli str. 207-379, 427-431, 1172-1174)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki z budżetu środków europejskich ujęte w 5 zapisach księgowych na kwotę 1 009,9 tys. zł, co stanowiło 1,9% wydatków w rozdziale 75001 oraz 0,6% wydatków ogółem. Doboru próby dokonano w sposób celowy na podstawie dziennika księgowych za okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.³⁸ W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, realizując cele jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 584-614, 964, 968-1061)

³⁸ Zapisy dowodów księgowych stanowiących populację wydatków z konta 227 Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich, z których losowana była próba odpowiadały pozapłacowym wydatkom o największej wartości, które nie były dotychczas badane przez właściwe instytucje, tj. Instytucję Zarządzającą, Pośredniczącą czy Instytucję Audytową.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

W wyniku kontroli zrealizowanych w części 64 – GUM wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w *ufp*. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

GUM wywiązywał się z realizacji zadań statutowych w ramach przypisanych do niego funkcji państwa.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 64 – GUM i sprawozdań jednostkowych GUM³⁹:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 – GUM na podstawie sprawozdań jednostkowych (Centrali GUM i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach Centrali GUM (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo, a sprawozdania Centrali GUM także prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W 2019 r. GUM zrealizował zakup systemu finansowo-księgowego dla terenowej administracji miar i probierczej, który współpracuje z systemem dysponenta głównego w celu zintegrowania danych finansowych. W 2020 r. nastąpiło jego wdrożenie i stosowany był przez wszystkie jednostki administracji terenowej GUM, aczkolwiek pełne wykorzystanie funkcjonalności systemu, w tym w zakresie weryfikacji sprawozdań jednostkowych terenowej administracji z zapisami wynikającymi z ewidencji księgowej zaplanowano na 2021 r. Zatem od 2021 r.

³⁹ Dalej: sprawozdania Centrali GUM.

weryfikacja na zapisach ksiąg rachunkowych i dokumentów dotyczyła wszystkich dysponentów III stopnia dla części 64 – GUM. Również od początku roku budżetowego 2021 r. miała miejsce weryfikacja sprawozdań budżetowych jednostek podległych na podstawie danych generowanych z systemu FK.

(akta kontroli str. 519-614, 648-652, 823)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania roczne dysponenta części 64 – GUM zostały sporządzone prawidłowo, w obowiązujących terminach oraz zgodnie z przepisami.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji budżetu w części 64 – GUM w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia kwietnia 2022 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Małgorzata Motylow

.....
podpis

⁴⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.